

ԱՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

64 (66). ԳՈՐԶԱՆԱՐԻ ԽԱՉ

Մէ մարտ եռսունհին կլուխ գզըրգը: Գիկը էրտը վանք, գըսը. - Տե՛ր հայո, ի՞նճ էնիմ, օր ըմ մեղքերին թողություն էդնի, կինամ, հոկիս դժոխք ը գէրտը: Ը-րը՝ ի՞մալ: Ըրը. - Եոսունհին կլուխ իմ գըրգի: Գնայէ ըդ մարտու վրեն, գըսէ. - Է՛ս վանքի թունդրի անթարոց տիւր քու թևի վրեն, կնը, եթե ըդի գանճցա՛վ, կնը կիցի, օր քու մեղքին՝ թողություն գէդնի, օր չէ՛ կնը իմացի, օր տու դժոխքի վերին քունջն իս: Ըդ մարտ լը ըդի գտըր թևին, գէրտը: Շադ գէրտը, քիչ գէրտը, մէ գերեզմանադան մողդով կանցնի, խշփշուն գիկը, ծեն գիկը, գըսը. «Ախպե՛ր, գայնի էրտամ իշիմ՝ ըդ ի՞նճ ծեն ը»: Գէրտը, կամաց-կամաց գմողենը՝ մէ մարտ ը. ջըհել վախտ ինճ էնիր ը ըդ հարսին, հարս ծեռ չդվի իրան, ուխտիր ը, օր տու մեռնիլ լը մեռնիս՝ ըմ մեռուգ վախտ յըս ըդի իկամ, ծեռ իդամ քզի: Գիկը դեսնը՝ քանդիր ը գերեզման, հանի տրի գերեզմանաթումը, հանդը այլանդակություն ը գէնը: Գըսը. «Ախպե՛ր, եոսունհին կլուխ գըրգեր իմ, է՛ս մէ կլուխ լը գզըրգիմ, ջայնամ, էրտամ դժոխքի վերին կլուխ»: Գքըշը գերեզմանաթմրից էս կողմ, գսպանը, օր արուն չթափի գերեզմանի մեճ, գթադը ըդ մեռելին ու մողից գտառնը: Գանցնի էրգար ժամանագ, մեգ էլ գնայէ, չորս կողմ արև է, իրա վրեն՝ հով է, էսենց գտառնը նայը, իրա թևի ըդ վառած փեղ՝ գանճցիր է: Գտառնը ըդ տեխից իկը վանք, գիկը վարդապետի մող գըսէ. - Տե՛ր իմ, ըմ թևի, քու տված անթարոց, գանճցիր է: Վարդապետ գըսէ. - Արի՛ դուգ ըսէ. տու ի՞նճ իս էնի, օր ըդի գանճցիր է: Ըդ մարտ գըսը. Զգնից այըյիմ, ասսուց չըմ կըռնը պըհի, յըս եռսունհին կլուխ գըրգեր իմ, ըդի լը, կնացի գերեզմանատան կողքով, ըսպես պան պաղահալ, ըսի՛ հըմին, հըմին յըս դժոխքի վերին կլուխն իմ, ըդրա կլուխ լը թռում: Վարդապետ գըսէ. - Զըլըթ աու արդա՛ր իս, օր ըդի գանճցիր է: Ըդրա համար լը գկոչվի Գործալարու իաչ, գործելին՝ հոկի ը տառծի, ըդ վառված փեղն՝ գանճցիր է:

65 (67). ՈՐՄՏԱ ՆԱՋԱՐԻ ԱՍՏՎԱՋ

Է՛յ, ուստա Նաջարի աստված, տու հըսնիս անճարին, նեղալին, հիվնդներուն, էդի սադադուն՝ պըհիս ըմ րալեք, հըսնիս ըմ մե՛գ ախպոր: Գինա՛ս, ընճու գըսին ուստա Նաջարի աստված. ուրենճ, ուստա Նաջարին թակավոր գկանճէ գըսէ. - էս մեգ

սուտկվա մեջ՝ ըդի քառսուն դևի պեռ թեփի հըզրիս. չէ լուս պածվալ, չիըսցիր՝ քու վիգ կ'կորիմ: Արտեն մուտն է. ժամի դըսվերգուս գ'նի, մեգ գ'նի, էրգուս գ'նի, Նաջար գէրտը ու իկը, քուն ու դըտար չունէ: Կնիգ գըսէ. - Ա՛յ մարտ, աըի քնի, աստված մեգ ը, տուո՛ւ՝ հըզար: Գէրտը ուստա Նաջար գքնի: Արտեն լուս ը, գզըրգին ուստի տուռ: Ուստա Նաջար գզարթնի, չոքիր գտողը, գըսը. «Արտեն կնացի, ըմ վերճին օրն ը. ըմ գլուխ գ'կորէ»: Գըսը. - Ի՞նճ է: Գըսին. - Էլի՛, էլի՛ ուստա Նաջա՛ր, թակավոր մեռիր է, էլի՛ իրան դագադ շինէ: Ըդ վերճի ըրոտին, աստված հըսալ իրան, ըդրը համար լը գըսին՝ ուստա Նաջարի աստված:

66 (68). ՄԵՂՐԱԿԵՂԻ ԱԳ

Մեղրակեղի ագ՝ Աաըէ գուն էր. հոմ թունդիրմ՝ կեր: Օվ ու գըդ թունդիր քար սըրեր՝ աճից լուս գքաղվեր: Ջըդի էդեր ը իրիցու թունդիր. խարոդիգ կնիգմ՝ կեդնի ուրին: Ամեգ հաց թիւելուն՝ գկանճեր, - Ասված, գըմ մեղաց՝ փրգութուն: Օրմ՝ լէ հըդ կանճելուն՝ խուրրաթմ՝ փըյը կեդնի, ուրնը հաց կուգը: Կնիգ էրգու լոշ կզըրգը ագիշի ծեր, կիդը ուրին: խուրրաթ՝ պագմ՝ էլ գուգը: Կնիգ գշիվարի, է՛մ լէ գկանճը. - Ասված, գըմ մեղաց փրգութուն ու հըդ իդալուն՝ էրեց գմդի ներս: - Վա՛խ, - կ'սէ, - գըմ էրսի արուռ թափալ, ըլ յըս ընչո՛ւ կարրիմ: Կ'սէ ու կսըրէ ուրին թունդիր: Թունդիր գթշթը՛, ուր դգեն ճուր կիդը, գէլի հըտը ըռուգ, ընքի լէ՛ ծուգմ՝ կեդնի, կմդի թունդրան ագ: Ըդ թունդրան ճուր՝ անմըհըգան էր. կոտեկան յարեկ լէ գսախծեր, ուրնէ մեղրըհըցի համ կիգեր: Ըդրնէ լէ աւուն մնաց Մեղրակեղ:

67 (69). ԴԱՎԹԻ ՔԱՐ

Ավառնիցի սարիր՝ մեգ քար կար, կ'սին ըդի Դավթի քարն ը: Քար գործի սարից, գիկը մըճ օճիւրին: Դավթի ըդ վախտ օչխրին ըեր ը կիդը, չոք կզըրգը քըրուն, օր չիկը օչխրի վրեն: Ջոք գմդի քըրու մեճ, փոս կընգնի: Ջոքի տեխ՝ ըմալ լէ մացեր ը:

68 (70). ԽԱՄԴԱՌԹԻ ԱՆԿՈՒՐ

Իմ ճոճոն կրադներ, կըսեր. - Մենք կերթենք Աասուն, օնի Դավթի ըերդ կեր. ընտեխ, հաւնդուք օր ըրորդից ուրուն քցեր էր, - կըսեր, - համ ուր մագերու տեխ կերներ, համ էլ ուր կրծքերու տեխ՝ ախպուր էր գ'քցեր: Կըսեր. - Ըդի յըս ըմ աճկով տեսեր իմ: Զեդո լը կըսեր. - Դավթի ճաղաց կտանենք ալուր կաղենք, - կըսեր, - ըդ ավերագներ, իմ աճկով տեսեր իմ:

Մարատկու ուխտ՝ վարտերին էր: Գերթեն քոճ ու բըրխով, դիուլ-գուռնով, յոտ ավուր ուղեւիքով: Գուդեն - խմեն, մըր Սասնա բարիր գալուրցեն, ջրինդ գխադեն, աղունիդ գթոցեն: Վայն էն էր, ըր գառաշտ մը օտկ սըրեր հօն, Մարուտկու գուլլեն՝ ըր սիրդն էր:

70 (72). ԱՌԱՂ

Թուրքագան գորք գալաշարէ Առաքելոց վանք: Վանքի էդն գաղտնի մուտք գեր, ֆիդայիներ օն գթակնվեն: Վանահայր գալամանավորվի ֆիդայիներու հեղ ու թուրքական գորքի մէ մաս գառնէ ներս, ինք ալ իպր պանից ընխըբար: Ֆիդայիներ գճարսին ըդ գորք ուզածիդ բես: Թուրքի Փաշեն գմդնի՝ սարսապ գվերո ուր ջան. սաղ ջանդգնիր լցուգ վանքի հըյաթ: Վանահայր տուրս գիկը՝ մէ ծեռին խաչ, մեգելին՝ աղ, գըսէ. - Առ աղ, ցանէ դիագւսց և ճաշագէ գայն: Փաշեն գթուր վանահոր գլուխ:

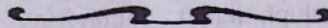
Ար. Կարաբեղ ուր թաղուգ էր, օդի կնիգ ասկ չըն թողի, մդենն թե չէ՝ կծոեն, կփրփրեն, չէ՝ կնիգ ասկ է մադնէ ուրին, գլուխ կորեր ին: Կնիգ՝ մեր կողքի գեղեն գիկա, գուռով ներս գ՝մդնա, գծոի, կերթա ուրին թըլէ Սեղրակեդ:

72 (74). ԱՍԼԱՆ - ԳՂՈՐԻ*

Մըր սրպի անուն՝ Ասլան Գղուր ը: Ըդէխ աբրիր ին՝ հեր, մեր ու իրանց թըկ դղեն՝ Ասլան անունով: Ըդ միմուջարի անունով կոչվիր ը՝ Ասլան - գղուր: Ըդրա համար լը, ըդ սրպին՝ բդի թըք մուճ վառին:

73 (75). ԱԿՈՐՆ-Բ

Ակունքը յայլի տեղ ա. յուսախալուր կա, աչքա-ցավ գբութա: Մէ կույր մարդ գընցնա էտեխով, գլ-վացվի՝ աչքեր կոացվի: Ըդրա համար, մեր գեղի անուն կոնին՝ գյոզլու (աչք վլացող), հիմա՝ Ակունք է:

* Մարաթուկի գմդսկ. ըստ ականատեսների՝ Մարաթուկի ընդերքից լսվում էին որոտի, հրացանի կրակոցների ծայներ (Ծան. կազմողի):

* Նիզդ տառն սուրպն ը (Ծան. բանասացի):